

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., постављени су:

за Председника Министарског Савета и Министра без портфеља, Бенерала г. Саву Грујића, Председника Државног Савета и Народног Посланика;

за Министра Иностранних Дела, г. Андру Николића, члана Државног Савета и Народног Посланика;

за Министра Финансија г. Милића Радовановића, професора Велике Школе;

за Министра Унутрашњих Дела г. Стојана М. Протића, Министра на расположењу и Народног Посланика;

за Министра Просвете и Црквених Послова г. Љубомира Стојановића, професора Велике Школе у пензији и Народног Посланика;

за Министра Војног пешадиског пуковника г. Милана Андрејевића, команданта дунавске дивизионе области;

за Министра Правде г. Николу П. Никодића, јавног правозаступника из Београда и првог потпредседника Народне Скупштине;

за Министра Грађевина г. Владимира Тодоровића, професора Велике Школе и Народног Посланика; и

за Министра Народне Привреде г. Тодора Петковића, начелника поштанско - телеграфског одељења Министарства Грађевина.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, № 24850, 21. септембра, 1903. год. у Београду.

На основу § 3-ег уредбе о ноћним стражама од 28 децембра 1861. год. ВБр. 2553, Министар унутрашњих дела прописује ове

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

У ПРАВИЛУ

за

ОБРАЗОВАЊЕ НОЋНИХ СТРАЖАРА

Од 14. маја 1865. год. ФБр. 3176.

I.

Тачки 2-ој додаје се нов став који гласи: *„Број садањих ноћних стражара у Београду не може се смањивати докле год београдска општина, ради њиховог издржавања, буде давала онолику исту суму колику и сада даје“.*

II.

Тачки 3-ој додаје се нов став који гласи: *„Ноћни стражари у Београду имају исту плату и исте припадности као и жандарми.“*

Из суме, коју општина даје, плаћа се и храна и одело ноћних стражара у Београду“.

III.

На крају 4-те тачке додати нов став који гласи:

„У Београду ноћни стражари у погледу примана и отпуштања, командовања, унутарњег реда, дисциплине, наставе и снабдевања припадностима, стоје исто онако као и полицијска жандармерија под командом полицијске жандармерије, — а у погледу вршења службе под Управом града Београда (чл. 1. зак. о жандармерији и чл. 13. уредбе о жандармерији).“

IV.

На крају тач. 8-ме додаје се нов став који гласи:

„Одело ноћних стражара у Београду исто је као и одело жандарма, само што ће, да би се од ових разликовали, имати нарочити знак“.

„Знак ноћног стражара је „О. Н. С.“ и носи се на прсима ради распознавања при вршењу службе. Израђен је од белог блеха, облика је овалног, дугачак 8, а широк 5.5 см., нумерисан и са словима „О. Н. С.“ изнад нумере. И цифре и слова су изрезана и изнутра постављена црном лакованом кожом“.

V.

Тачка 13. мења се и гласи:

„Ноћни стражари кад су на служби имају сва права и дужности полицијске жандармерије (§ 2. уредбе од 28. децембра 1861. год. ВБр. 2553)“.

Ове измене и допуне ступају у живот и обавезну силу добивају од дана кад се у службеним новинама обнародују.

ПБр. 24077.

14. септембра 1903 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

Криминална антропологија у Немачкој

Одлични, и у научном свету веома ценени часопис за криминалну антропологију — „Archives d anthropologie criminelle“ — доноси у својој последњој свесци од 15 августа тек. год., а из пера д-ра Неке-а, медецинског саветника и управника болнице за душевне болести у Хубертусбургу (Саксонска) ове колико важне толико и интересантне податке о стању криминалне антропологије у Немачкој:

— Г. професор Лагасањ¹ молио ме је, да за његов архив напишем један чланак о стању криминалне антропологије у Немачкој. Хитам да се одазовем овој молби поштованог професора већ и с тога, што ми се овим даје прилика да изнесем и моје мишљење о неким спорним питањима. Али, пре него што бих отпочео, налазим да је потребно тачно утврдити: шта се има разумети под именом криминалне антропологије.

— Одговор на ово питање није тако лак, као што на први поглед изгледа. Само кад је реч о најопштијим појмовима криминалне антропологије, може се одмах одговорити, да у њену домену долази свако проучавање злочинаца у погледу антрополошком. Ово би била најопштија дефиниција. У прецизнијем смислу, под криминалном антропологијом имало би се разумети свако проучавање тела и духа злочин-

¹ Г. Лагасањ, професор судске медицине на универзитету Лионском, уредник је архива за део биолошки са чувеним колежким професором Тардом, који уређује део социолошки. И један и други довољно су познати са својих радова на пољу криминалне антропологије.

чесог у погледу анатомском, психолошком и физиолошком. Ну, и ова дефиниција ма колико да је јасна, није са свим потпуна. Мало више посматрања и размишљања, па ћемо одмах увидети, да она не обухвата многе и многе ствари, о којима криминална антропологија мора водити рачуна. Тако, пре свега, не смеју се никако изгубити из вида многа судска, философска, бијолошка и социјолошка питања. Још мање се смеју обилни питања о душевно оболелим злочинцима, дегенерисаним личностима и проституцији у свима њеним облицима. Многи иду још даље, па у обим антрополошких испитивања уносе и питање о генију.

Једновремено са овим, намеће нам се још једно друго питање. Треба ли, као што то чини Ломброзо и његова школа, криминалну антропологију сматрати као засебну науку, или не. Још пре 2 год. ја сам третирао ово питање и дошао до закључка: да криминалну антропологију треба сматрати као део судске психијатрије, која пориче сваку знатнију разлику између злочинца и нормалног бића. Ја се поносим, што је један тако велики научни ауторитет, као што је био *Крафт-Ебинг*, делио ово моје мишљење.

Ко год се бави науком знаће, без сумње, да је Немачка земља, где се највише ради на научном пољу. Новине, часописи и разне научне расправе у њој су толико многобројне, да је човеку апсолутно немогуће скушати и прочитати све што се односи и на једну довољно одређену науку, а још мање је било могуће то учинити са криминалном антропологијом којој, као што смо видели, није још тачно утврђен ни обим проучавања. И само озбиљно интересовање за ову дисциплину, настало је код нас много доцније но у Италији и Француској.

Тек у 1897 год. неки *Ванж* покренуо је „Часопис за криминалну антропологију, казнене заводе и проституцију,“ и то је био први лист у Немачкој, који се специјално занимао антрополошким стварима. Као што се већ и из његовог наслова види, уредник је нову науку помешао са проучавањем казних завода, увлачећи у њен обим и питање о проституцији. Овај *Ванжов* часопис излазио је свега годину дана.

Већ у току идуће године, професор *Грос*, велики природњак, сада у Паризу, покренуо је у Лајпцигу „Архив за криминалну антропологију и криминалистику,“ од кога је до данас изишло 10 великих свезака. Сам наслов овог листа показује, да се он бави и криминалистиком, као помоћником судске праксе, коју је *Грос* први створио. Циљ јој је, да истражног судију упозна са свима техничким, судским, психијатријским, психолошким, бијолошким и социјолошким знањима, преко потребним за сваку солидну истрагу. Ова практична страна судске праксе била је грубо пренебрегавана све до наших дана, и поред све своје огромне вредности. У архивима *Гросовим* може се, дакле, наћи огромни материјал, који се једва, или никако, третира у осталим часописима криминалне антропологије. Колико је ово корисно, толико је исто и штетно, бар по мом мишљењу, јер одвраћа правнике, пси-

хологе и психијатре од правих антрополошких студија, забављајући их занимљивом криминалном кроником.

Да бих читаоце што боље упознао са радовима криминалне антропологије у Немачкој, приморан сам изнети овде један кратак статистички преглед истих, коме претходе ови ретци:

Почев од 1897 год., ја сам у „*Годишњаку невралгије и психијатрије*“ редовно објављивао, уз припомоћ професора *Мандела* из Берлина, важније радове из области криминалне антропологије, који су се из године у годину умножавали, захваљујући огромној литератури ове врсте на свима језицима. На овај начин, ја сам у 1901 г. аналисило 323 а у 1902 год. преко 250 важнијих радова, што до данас, бар колико је мени познато, нико није учинио. Није потребно држим, наглашавати, да ови велики бројеви не представљају ни половину од стварног броја, а то е тога што сам се врло мало користио америкаанском и словенском литературом, и ни мало шпанолском и португалском. Ну, и поред овога, може се без претеривања казати, да су сви славнији радови, публиковани на интернационалним језицима, у поменутом годишњаку скупљени и анализирани. Разуме се већ, да се ово односи и на радове на немачком језику, од којих се већина занима општим криминално-антрополошким појмовима, болесним наслеђем, дегенерацијом, психологијом злочина душевно оболелим злочинцима, бијографијом, социјологијом и, врло мало, генијем.

Држим, да ће најбоље бити, ако овде укратко изложим главније од ових радова, односно њихову садржину, у току последњих 6 година.

Почињем са год. 1897, која се одликује радовима *Кирна* и *Неке-а*, у којима се енергично нападају Ломброзове теорије. Прајер одриче постојање нарочитог злочиначког рукописа, али верује, да се пажљивим проучавањем истог, могу са сигурношћу открити извесне особине окривљеног, као што су лаж, осетљивост итд.

Сарингер је изучавао лубање, а *Карити* је студирао уши и њихове главније делове код разних раса. Важно је његово копчавање, да број аномалија код душевно оболелих, не варира ниуколико од њиховог броја код нормалних бића.

У год. 1898 *Бенедикт* доказује, да су још стари драматичари разликовали у злочину два момента: *унутрашњи* и *спољашњи*. Бранећи криминалну антропологију од *Вирхова*, он напада општо Ломброзова дела и препоручује их, као забаву, трговачким путницима. *Варда* је изучавао уши код душевно оболелих али без успеха, док је *Колман* на интересантан начин реконструисао главу предисторијске жене, која је у многоступачно слична данашњим типовима. *Кнехт* се озбиљно занима изучавањем дегенерисаних знакова код душевно оболелих. По њему, асиметрија главе као и гуша, не мора увек бити знак дегенерације, а број дегенерисаних знакова у вишим друштвеним слојевима исти је као и у нижим. *Кауцнер* је посматрао више случајева психичке симулације, док је *Леман* изучавао убиства са силовањем и дошао до закључка:

да су у већини случаја извршиоци били нормална бића, али без иоле јаче интелигенције.

У год. 1899 *Ашафенбург* доказује поново блиску везу између злочина и алкохолизма. *Бер* побија урођеног злочинца и доказује: да су дегенерисани знаци у опште резултат патолошке и, само врло мало, атавистичке природе. Злочин је по њему, продукат друштвене средине. *Бреслер* износи, да се криминалитет код старих људи смањује и тражи за њих условну осуду, док *Грамер* то исто захтева за све злочинце између 13—16 год. *Грос* (правник) издаје једно велико дело о графичким знацима злочинаца, за тим речник њиховог језика и најзад се бави проучавањем рефлексоидних радњи, које су, по њему, врло важне у извођењу једног злочина, јер су полусвесне. *Хегел* војује против статистичких закључака и тражи да им се не поклања много вере, а *Мебијус* се бави проучавањем Голове криминалности, која се у многоме поклапа са модерном. *Пеке* износи бојазан од дегенерације по човечанство и захтева кастрацију за извесне случајеве, а нарочито за извесне злочинце. *Николадини* (правник) захтева психијатриску анализу за сваког старог злочинца и специјални азил за оне од њих, који се прогласе неурчаунљивим. *Фирлинг* доказује велику корист брака на умањење злочина и износи статистичке податке о великом броју нежењених злочинаца. У једном другом делу, на против, он износи криминалитет жена и доказује: да је наклоност ка злочину код удовица и распуштеница много већа но код осталог женскиња. *Вирхов* обраћа нарочиту пажњу на ширину лица код злочинаца и тражи да се она увек подвргава мерењу, докле *Фронт* износи да су отисци ногу и руку врло важни за иследника и показије начин како се они добијају. *Полак* се занима бертилономом а *Пилц* тетовираним знацима. *Пеке* налази код паразитичара много више дегенерисаних знакова но код нормалних, и доказује: да на умножавање ових знакова утичу, на првом месту, атавизам и недостатак културе. Он је још покушавао да дефинише речи: дегенерација и атавизам, па вели: „*Не може се говорити о дегенерацији без тачног познавања свију разноликости е обзиром на разноврсност раса. Прави атавизам врло је тешко доказати.*“ *Мис* је пронашао једну вештачку справу — „*хидростатичке теразије*“ — за мерење специфичне тежње човечије. *Машка* одбацује мишљење Ломброзово о тетовираним знацима код злочинца и доказује: да су њима — овим знацима — главни узрок подражавања и беспосличене у затвору. *Хоер*, такође, војује против Ломброза и одбацује све његове теорије, обраћајући нарочиту пажњу на физиономију злочинаца. *Хорнеф* је изучавао лубање и нашао средњи капацитет за мушке 1440 см. а за женске 1304 см. Ове последње махом су биле брахицефале. По њему, раса одређује дужину а ширину, а пол висину лубање. *Монтхмајлер* налази међу 200 дечака у једном заводу за васпитање њих 114 малоумних и оболелих од епилепсије са дегенерисаним знацима и болесним наслеђем. *Најгебауер* износи 45 случаја хермофродитиста и тврди, да може бити заблуда у полу. *Хиршфелд*

публикује од 1899 год., уз припомоћ још неколико писаца, годишњак о болесним полним односима, који је врло интересантан и све потпунији из године у годину.

с француског Д. Ђ. Алимпић
(Свршиће се)

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ

(НАСТАВАК)

Горе поменути мишљењем није казано, у чему се састоји та нестрогост наших предлога, њиме се само негира а шта би требало доћи, истим се мишљењем готово ништа не каже. Сажаљевајући, ја нисам више у стању у погледу горњег мишљења полемисати, но и поред тога поменуто мишљење заслужује још неколико речи.

Само у колико се извесног круга правника тиче, хоћу колико ради гласа поменутог интернационалног криминалног удружења „групе за немачко царство“ да речем: да су мисли, да се истим друштвом, које се хуманитетом руководи, хоће да се ослаби и да добије са свим другу форму због некажњивости младих, а да ће се све то постићи некажњавањем злочинца због први пут учињеног крив. дела, повчане казне и ограничењем затвора, да су такве мисли појединачна неистините; присталице једног оваког мишљења у погледу циља интернационалног криминалног удружења су у заблуди. Ово говорим једино у своје име као члан поменутог удружења.

Све државне установе бивају прво испитане у погледу тога, колико користе општности; јер се социјално добро њима помаже и на то су управљени сви напори друштвени; треба ли кривично правосудство као и друге чињенице, које са истим у тесној вези стоје, треба ли оно, питам, од ових напора, ових тежња удаљено да буде, сме ли оно од света затворено да буде, без икаквог обзира у погледу захтевања времена да проведе а да се не развија једновремено у служби правног реда.

Не разумевајући време и данашње друштво, према ономе што сте на последњем правноме скупу у Келну заступали, било би: да је судија једино дужан према делу казну да одмери а што ће од њега отуда постати, то се истога ама баш ништа не тиче. Иста реченица не би тако много у данашњем времену уши парала, кад би уместо на немачком, на латинском језику гласила: „Eiat justitia, perat mundus,“ тада би се иста могла у томе времену као неки препорођај држати; у развитку пак Немачког царства који с реформама у погледу социјално-политичког живота предњачи, иста реченица више не пасује, њој нема места.

Од кривичног се правосудства мора захтевати, да исто правноме поретку а с тиме целокупности друштвеној заштиту у погледу злочинстава ујемчи, због тога се не сме недоставним напорима идеалне правичности заносити, која многима у самој ствари и није казна, која би их требала за учињено дело постићи, а која би их од

даљег чињења кривичних дела уздржати могла, јер је као превентивна мера без икаквог значаја; напротив, са правосудством треба свесно поступати, с њиме треба као познатим средством у борбу противу злочиначког света ступити а тиме извојевати победу над онима, који прави ред нарушавају и тако утицати на њих, да у будуће не буду имали више куражи на даље чињење кривичних дела. Употреба овога оружја, мора се управљати према извесном лицу као противнику; овог треба прво проштудирати и тада треба тек противу њега она средства применити, која се као нужна показују и која ће сигурној победи одвести, те тиме у исто време и другима показати, да је правни поредак противу свакога напада довољно заштићен па ма од куда он долази. А да се таквим напорима и тежњама не тежи, да се државна власт ослаби, не потребује никаквога потврђења, јер се тиме хоће описани циљ кривичног правосудства постићи, чему тежи и немачка група интернационалног криминалног удружења. Било да се једна или друга од ових идеја преко циља хоће да пребаци, опет од истих не постоји готово никаква опасност. Такве идеје не постају закон, већ једино излазе на јавност и заинтересованим круговима дају прилику за расуђивање у погледу саме ствари и постепено исчезавају, ако се као непрактичне и без циља покажу. Тим се начином прибира извесна множина штофа, који се иначе приликом стварања закона корисно применити може. Наши предлози неће ништа друго бити до једна врста законског пројекта, који ћемо ми веома радо изменити, само ако нас неко с разлозима уверио буде о потреби исте измене. О неком слабљењу државних власти овде не може бити говора, јер ми и сами полазимо од силе државних власти, нападајући при том дубоко у круг фамилије.

Но и са ове тачке гледишта, а с обзиром на проширење државног принудног васпитања, учинило нам се је извесно пребацивање, јер се каже, да би се тиме фамилијарна веза уништила, а међутим држава је на првом месту дужна, светињу фамилијарну неповређењу одржати. То је пребацивање у опште противу принудног васпитања, јер се иначе верује, да би се у овоме одношају постојеће право морало уклонити. За нас би дакле још једино остало да испитамо, да ли би даљи нападај на светињу фамилије допуштен био. Ми смо то незамишљено потврдили. Интереси државни су увек готово виши од интереса приватних и у случају сукоба, морају се увек последњи првима запоставити. Само тамо, где се у интересу правне сигурности друштвене као нужно показује, ми ћемо фамилију напасти; дакле само тада, када фамилија оно не испуњава, што је према држави дужна и што треба да чини, када дакле она потомство онако не васпитава, као што држава захтева, те како не би доцније несретним трагом злочинаца ударило. У колико су наши напори већи, утолико је више могуће фамилију неповређену одржати, то доказују наши предлози, јер се њима хоће једна врста домаћег васпитавања да уведе и то под контролом државном. Да ли су они, који у увођењу

принудног васпитања виде распад фамилије, да ли су они ма и један поглед до сада свој на данашње фамилије задржали а чију свету везу хоће да одрже, или се овде води једно прикословље (приговор) без икаквог стварног разлога, јер они који ово чине, не познају прилике у којима живимо и нису у стању апсолутно никакав суд у погледу истих да донесу!

Д-р Андра Гвозд. Живковић.
(Наставиће се)

СЛИКЕ ИЗ ЈАБЛАНИЦЕ

IV.

Б Е С А

написао Д. С. К.

Насељен разнородним елементима, јабланички срез вам пружа збиља интересантну слику популације, али вам, наравно, доноси и све оно, што се мора јавити као последица ове разноликости народа.

Отуда је са свим природно, што овај срез пружа толики број разнородних кривичних дела, колико укупно не дају остали срезови тога судског округа.

Наравно, да ми срески писари то најбоље осећамо, по изласцима у срез, које морамо да чинимо.

Ни празник, ни слава, ни мала слабост, ништа то не може да ме оправда ни задржи од пута, кад се деси какав знатнији догађај у реону општина, који је поделом службе мени припао.

Ту и сами ми не покушавамо да одлажемо полазак, јер се, то је верујте истина, дужом службом и код нас развију осећања дужности онако исто као и у војсци.

Чим служитељ донесе акт са оном стереотипном заповешћу: „да писар г. Павле учини извиђај на лицу месета, и даље уради што треба по закону“, ја већ наређујем да се коњи спремају за пут, па макар да је то поноћ, макар да сам као млад човек у најбољем весељу у механи.

„Служба дружбу не трпи“, рекао бих друговима, који би покушавали да ме задрже за сутра, и после кратког времена већ се пробијам кроз ноћну помрчину сутеском Јабланице или којим другим путем.

Шта ћу му ја, кад је таква служба тих млађих полицијских чиновника, да они морају и ноћу и по киши и цичи јурити по срезу с крају на крај.

Али и ако сам већ био навикнут, да оваква наређења, за ноћна путовања, примам без роптања, ипак вам морам признати, да ми је један пут врло тешко пало....

Мој један жењени колега добио је класу и тим поводом припремио вечеру да нас почасти.

Његова вредна госпођа била је добра кућаница, па спремила вечеру, да би цар могао јести, а ја сам просто, што но веле, имао пик на добру вечеру, јер ме Васа Цинцарин, једини механџија у месту, већ беше удавио неким јаницама и паприкашима.

Додајте доброј вечери још боље вино, па онда Асана свирача са његовом тајфом који је био сигуран барометар за једно сјајно весеље, па и сами можете замислити

шта се ту може изгубити, кад морате на пут пре вечере.

Да, и сад се још са жалосћу сећам те вечере.

Бесмо се већ скупили сви чиновници, колико нас у овом малом местанцету бејаше.

Отпочео се најживљи разговор.

Госпођа капетаница била је стожер, око којег се све бејаше окупило, водећи некав разговор о кућној економији.

Сва зајапурена, она је доказивала, како је оно мало иметка, што га имају, она сама стекла уштедом од кујне.

Из учтивости сви су јој повлађивали, само што се порезниковица, једна обешек жена, окрете поштарки и шану на уво: »Бог да поживи механска права и канцеларијски материјал«, па кад виде да сам и ја то чуо, она само мету прст на уста, што је значило да ћутим.

Ко би, у осталом, и могао учинити пакости овој доброј женици, која је умела да управы тако молећив, тако љубак поглед, да би јој убиство опростио, а камо ли мањи грех што по мало оговара госпођу капетаницу.

Ја сам гледао да се приближим капетановој свастивици, која је тек пре два три дана дошла у госте.

Привлачила ме је њена лепа појава у опште а и отмено кретање.

За нас, тамо по унутрашњости, појава једне београдске даме чини преврат, те се отуда са зебњом решавамо на познанство, али ја рескирах да претрпим и пораз, али да јој се приближим.

Неспретан како ме је Бог дао, ја потражих посредовање домаћице, која баш беше ушла да утеши госте, како ће вечера бити готова кроз по сата, само докле се испече прасе, јер она хоће да му се лепо жути кожа и да буде »реш«.

Још она и не стиже да ме поведе капетановој свастивици, кад Вуја пандур бану у собу.

»Господине капетане, сад дотрча пандур из општине б-ске и јавља, да је Здравко хајдук прешао из Косанице и са друштвом пије у механи в-ској«.

Сви бесмо обратили пажњу појави Вуји, и ја стојих између домаћице и свастике поражен овом вешћу.

Она се мене непосредно и само мене тичала, јер је механа в-ска у моме реону, а и да није, ја бих, као момак, морао заменити ожењеног колегу.

Капетан се окрете мени, са намером: да се извини што има тако незгодну дужност, али ја му и не дадох да доврши.

Што се мора, мора, рекох му ја, и наредих Вуји да се спреме три пандура за пут.

Домаћица ми донесе један тањир јела, које беше већ готово, само да не пођем гладан, и после по сата ја сам већ био на путу.

Опраштајући се са домаћицом, ја бацих поглед на прасе, које се пушаше у »рерни«, и не умем да вам ни данас кажем истину, да ли ми се теже било одвојити од печена прасета или од капетанове свастике....

Село В-се налази се скоро на самој граници, а насељено је самим Арнаутима.

Пут до њега мучан је и дању, али ноћу још тежи. Скоро седам пуних сати требало нам је, докле смо до њега стигли баш у сами расвитак.

Још у селу кмет нам рече, да је хајдук Здравко био јуче у механи, али се, вели, до мрака вратио у Косаницу, пре него што је он могао са људима да пође у потеру.

Покарах кмета, што је овако лабаво вршио своју дужност, па га нагнах да нас води механици, те да од механиције сазнамо ближе податке о Здравку.

Кад смо стигли до механе, беше већ јасан дан.

Од механиције сазнадох, да је Здравко сербез провео неколико сати у механи, пијући са тројицом другова, па се вратио у Косаницу, да некоме »запржи чорбу«, како је он рекао, па да се сутра дан опет наврати у В-се.

Пошто сам написао извештај за суседну власт о свему овоме, ја се вратим у В-се, са намером да ту останем до мрака, и дочекам Здравка, ако би одиста опет дошао.

Пошав изненадно, ја нисам могао почети никакве друге предмете за рад, те ми је остајало да цео дан проведем беспослен, пошто припремим све што је потребно за дочек Здравков.

Ово сам последње брзо свршио, и онда наредих да ми се спреми постеља у забрану преко од кметове куће, јер је најбољи начин да се прекрати време и отклони умор, кад се човек испава.

Лежећи на постељи, ја сам се сећао сићовнице.

Излазила ми је цела слика пред очи, са свима ситницама, које су се одигравале.

И капетаница са економјом, и порезниковица са оном интересантном гримасом кад се помињала уштеда, и свастика и домаћица, све се то врзало по памети правећи скоро нову представу, док ми не паде на памет печено прасе.

Кад се њега сетих, ево искрено вам се исповедам, мени просто потече вода на уста, и ја сам пљуцкао од жеље за њим.

Али сан је све прекратио.

Ја сам спавао скоро до 10 сати.

Кад сам се пробудио, ја спазих мало даље кмета, где седи са мојим пандурима.

Гледајући тако њих, ја и нехотице бацих поглед на један плато, који се дизаше на приличном размаку од њих, и на коме беше скоро порушена кућа.

Да бих повео макар какав разговор, ја запитах кмета: чија је то тако опала кућа.

»Е, господине«, рече кмет, »дугачка је то прича, која је везана за ову кућу«.

»Пре тридесет година, докле су овим крајем Турци господарили, то је био најугледнији дом у овоме селу.

Алил Бекташевић, угледан домаћин и јунак, беше сопственик истог, и са своја три сина био је страх за све оне, који би нашем селу причинили какво зло.

Богат имањем, сретан добром домаћицом, синовима и кћерима, он је хвалио Алаха, да је најсретнији човек.

Али Алах као да је хтео да га покара, што се толико заносио земаљском срећом.

Једнога дана, његов млађи син завади се са суседом и убије му сина.

Дотле мирна и безбрижна, вагда отворена кућа Алилова, морала се затварити у први мрак, јер је сусед хтео да врати крв за крв, а био је такође јак задругом.

Сви покушаји сељана, да се крвнина плати новцем, остали су безуспешни, јер мати убијеног није хтела да чује за то.

Неколико година живело се тако мучним животом, докле му не убише старијег сина.

На два дана после тога, његов други син опет је убио суседовог сина, и тако остала отворена нова крвнина.

Алилу је теже пао овај нови догађај него сама смрт првога му сина, јер је он знао, да ће за овим отићи и други син.

Он је већ гледао у један отворен гроб, само што није могао знати, који ће од двојице синова лећи у њега.

Таквим тешким животом прогурао се још неколико година, па опет дође дан грдне несреће за њега.

Један од његових синова косио је ливаду на граници атара нашега и суседнога села.

Далеко од имања свога кућњег суседа, он је могао мислити, да за њега нема никакве опасности, те се за то и осамио, јер је Алил са млађим сином био на другом крају, а на дому остала сама домаћица.

Али зло се не зна кад ће доћи.

Брат од стрица његова суседа био је у суседном селу, па враћајући се кући, наиђе на Алиловог сина у ливади.

Жудан освете, он се као гуја привуче и убије Алиловог сина.

Рођаци Алилови, који су са суседног брда видели овај догађај, полете за убицом и спрече га да побегне својој кући.

Гоњен од њих, он је морао тражити прибежишта у првој кући, на коју наиђе.

Прва опет, кућа, у коју је он могао ући а да га гониоци не стигну, беше Алилова — оца убијеног.

И убица не размислише много — он улете у авлију Алилову, тражећи од домаћице бесу и заштиту.

Незнајући ни ко је ни шта је, ни од чега бежи, она му по нашем адету да бесу и склони у кућу, па пође вратницама да види: пред ким бежи овај човек.

Дотле су и гониоци већ дошли до вратнице, а у тај мах дошао је и Алил са сином.

Кад је пред вратницама сазнао да му је син убијен, и да је убица у његовој кући, он је као разјарен лав полетео да га сможди, али је морао стати пред болним узвиком његове жене: »не Алиле, не срамоти дом, који је вековима био у части. Убици твога и мога сина ја сам дала бесу, и докле је он у нашем дому, њему не сме ни длака с главе пасти. Реч моја, образ нашега дома мора се очувати. То све мора бити јаче од осећаја оца и мајке, за изгубљеним сином, за угашеном надом«.

И Алил и син му, и остали гониоци, стали су као укочени — ни један корак нису прекорачили преко прага од вратница.

»Хајдмо мртвоме сину, рече Алил, докле овај крвник оде из дома мога«.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Кад су се сви удалили од куће, домаћица је извела убицу њенога сина говорећи: „дадох ти бесу, незнајући да си ми убио сина, да си ми извадио срце из недара. Живот твој био је у рукама мојим и ја ти га очух ради части и имена дома мога. Иди сад, и сутра чекај смрт у својој рођеној кући од мене, ако у жилама мога Ализа не буде више јуначке крви, да те он убије.“

И убица је отишао својој кући.

Још тога дана, Алил је испратио свога сина неким далеким рођацима чак у Малесију.

Сутра дан улетео је у кућу свога суседа и убио убицу свога сина, али је и сам остао ту на месту мртав.

Жена га је саранила па и она отишла у Малесију.

Након неколико година дошла је Србија у ове крајеве, и Алилов се син вратио своме огњишту, мислећи зар, да су време и промене прилике угасиле мржњу његову према суседима.

Али тако није било, на 3—4 године после повратка, он је убио унука свога суседа, светећи, тако свога убијенога оца, али тиме је угасио и свој дом, јер је и он стрељан за убиство.

Закони српски не знају за наше обичаје, — они свом строгошћу сузбијају један наш обичај, који је прославно толике наше претке и обесмртио њихова имена у нашем фису.

Од тога времена дом је овај пуст, јер је домаћица Алилова умрла на три дана по стрељању њенога сина“.

Кмет заврши и ућута, а ја сам још дуго мислио о несретној судбини српскога племена, коме је прво отето име и језик, па тада наметнут један несретан обичај, да га утамани, у коме обичају, ипак се мора признати, има нечега узвишеног и племенитог, где се задата реч диже изнад осећаја оца и матере.

Да, да, беса је одлика, која у овоме веку, када се на реч мало пази, краси наше мухамедовске Србе и у Јабланици и даље.

БУНАР УЗДИСАЈА

КРИМИНАЛНА НОВЕЛА

од Максима Одуена.

(Наставак)

4

Испитујући пажљиво, да ли ми још која ствар није однешена, био сам не мало изненађен, када сам на бојадисаном патосу наишао на јасне отиске човечијих стопала. Није ми требало дуго, па да по боји патоса видим, да је обућа, која је ове трагове оставила, била мокра. Бунар је уздицао, план је украден; свака даља сумња отпада. Мој тајанствени посетилац није био нико други до главом д-р Гранде. Значи, дакле, да сам ја мојом необазривошћу наукао на себе његову сумњу, и он се с тога користио мојим кратким одсуством те прегледао моје хартије. План, који је украо, обавестио га довољно о мом главном раду у Сен-Жилијену. Срећа је велика, што сам

дневник носио са собом.... Ипак будимо пажљиви.... Д-р је способан за све....

Да бих учинио задовољство старој Мони, још овог истог вечера ишао сам у подрум и с њом заједно слушао уздицање бунара, које је овога пута личило на харфине звуке. Знајући у чему је ствар посматрао сам са задовољством овај природни појав, док је Мона, са приближавањем поноћи, показивала све веће и веће знаке неспокојства и страха. Видећи то послах је да спава и напоменем, да се добро барикадира.

Тачно у 12 сати ноћу, кад сам се уверио да је „стара“ увелико заспала, са револвером у једној и малим фењером у другој руци, приступио сам испитивању бунара. Посао овај био је много лакши но што сам замишљао.

Попречне греде на отвору, као и уже, беху по све сигурни, тако да сам се, скоро без икаквих тешкоћа, спустио до конусног дна, из кога се, кроз једну, црним каменом обележену рупу, улазило у подземни канал. Признајем, да нисам смео ући у овај канал. Уверио сам се да он постоји, и то је доста. Бојећи се, да не упаднем у какву скривену рупу, или да се на овом, за ме по све незгодном месту, не сретнем са страховитим доктором, пожурих се ка изласку.

— Шта ми сад ваља чинити? било је прво питање које сам себи поставио по повратку у собу....

— Ах, кад би било могуће, да убицу поново доведем на позорницу његовог злочина.....

Петак 3. новембар. Ноћ коју сам провео у размишљању, помогла ми је преко очекивања. Мало више среће, много више одважности, и ја ћу бити победилац. Замишљах већ унапред колико ће бити изненађење кад се цео град увери о кривници докторовој!

Недеља 5. новембар. Већ је два вечера како чекам г-ђицу Нансонову у парку хенгрејском, а у близини омиљеног јој дрвета. Вечерас сам био срећнији, она је дошла и ми смо говорили. У почетку говора била је збуњена и изненађена, али је довољно било само поменути име Жана Контија, па да се одмах умири. Чим је, пак, сазнала за моју озбиљну намеру да докажем невиност њеног Жана, поклонила ми је потпуно поверење. Не зна се ко је био више изненађен: да ли она мојим открићем, или ја енергијом која се на мах показала код овог плавог и тихог детета.

— Треба одмах известити суд; треба га просто нагнати да што пре позове, ослободи и врати ми Жана, биле су речи које је изговорила тако одлучним гласом, да сам се ја моментално покајао, што сам јој поверио тајну. Једва сам успео да је убедим, да би један такав непромишљен корак могао покварити целу ствар, и уништити сав мој досадањи рад, по што докази, којима сам располагао, још нису били довољни да увере суд о страховитој заблуди, коју је учинио.

— За ово су, рекох јој, потребни много јачи докази.

— Какви?

— Треба нагнати д-ра да се сам преда.

— А зар је то могуће?

— Пробаћемо. Знајте само да ће игра бити доста опасна.

— Ох, ја се ни мало не плашим.

— У то и не сумњам, госпођице. Само, имате ли ви у мени потпуно поверење?

— Не познајем вас добро, господине, али вам инстинктивно све верујем.

— Онда слушајте:

— На првом месту потребно је да се утврди: да је лице, које је убило и опљачкало старог Гранде-а, украдо и писмо које је Жан полазећи на железничку станицу, ви то већ знате, оставио у овом дрвету.

По што сам јој изложио цео план око постигнућа овог циља, г-ђица Жилијета заврте главом и додаде:

— Ваш је план доиста опасан, господине, али само за вас. Ја се чисто устежем да га примим.

— Не брините се ви за мене ништа, госпођице. Ја уживам у опасностима.

По што ми је прво стисла руку, у знак захвалности, г-ђица Жилијета додаде:

— Кад је тако онда примам, само не знам како да вам захвалим. Ја и Жан никад вам нећемо заборавити ово што сада за нас чините, па успели ви или неуспели у вашем тешком подuzeћу.....

Мој први љубавни састанак са г-ђицом Нансоновом утврђен је за сутра. То ће бити почетак љубавне комедије, коју ћемо нас двоје играти у корист Жана Контија.... Само да се комедија не претвори у жалосну драму.....

Понедељак 6. новембар. Тачно у 4¹/₂ часа по подне, а према јучерашњем договору, појавио сам се на месту уреченог састанка, у близини шуљег дрвета, где ме је г-ђица Нансон већ очекивала. Предах јој, тобож, кришом једно писмо, које она исто тако сакри у корсет и по што смо још проговорили неколико обичних речи, храбра девојка напусти ме и оде журно у замак, камо већ д-р беше стигао пре 20 минута. Почетак је добар.....

Уторак 7. новембар. Љубав пламти у велико. Нови састанак био је овог јутра, одмах после свршених предавања. Чим ме је угледала г-ђица Нансон отпоче:

— Ствар је испала много боље но што смо се надали. Он ме је очекивао у салону, накомтрешен као тигар. Видећи ме како улазим сва задихана, погледа ме једним сумњивим погледом. Мама такође беше страховито љута. Пошто сам изговорила једно навлаш збуњено извињење, дадох намерно моме лицу израз досаде и нерасположења, и посматрах краснога д-ра како набира обрве, гризе бркове и нервозно млата рукама и ногама. Чим је „Мама“, по обичају, изашла из собе, изишла сам и ја за њом, да јој тобож, саопштим неку важну поруку и овом приликом, намерно сам испустила, односно изгубила ваше писмо. Кад сам се после неколико минута, вратила у собу, нашла сам писмо на истом месту где је и пало, али оно беше прочитано.

— Знате ли то поуздано?

— Ви сте гумирал крајеве писма?

— Са свим је тако.

— У својој великој јарости д-р то није опазио, већ га је нагло отворио, услед чега се оно на једном крају мало зацепило.

— Врло добро. Шта је даље било?

— Блед као крпа д-р се, после кратког и усиљеног извињења повукао, скраћујући на овај начин, своју посету за читавих $\frac{1}{2}$ часа.

Француског Д. Ђ. Алимпић.

(Наставиће се)

ИЗ АДМИНИСТРАТИВНЕ СЛУЖБЕ

Једна начелна одлука Пореске Управе

о порезу на фабрике и индустријска предузећа

1. септембра 1903 г. ПБр. 16686.

Многе фабрике и друга индустријска предузећа имају нарочите повластице, којима су ослобођене од плаћања пореза. У многим повластицама поједине фабрике ослобођене су од плаћања пореза, а у неким опет од плаћања непосредног пореза. Како се често дешава, да се неједнако тумаче те повластице, то Пореска Управа доноси ову своју начелну одлуку:

1. Све фабрике, као и друга индустријска предузећа, која је повластица ослободила од плаћања било пореза, било непосредног пореза на фабричку радњу, док им траје дата повластица, не ће плаћати на фабричку радњу ни непосредан порез по чл. 46. и 49. закона о непосредном порезу, ни обртан порез из тач. а чл. 67. истог закона, јер је по чл. 1. закона о непосредном порезу, обртан порез део непосредног пореза.

2. Када се фабрика или друга индустријска предузећа јављају као лиферанти за рачун државни или општински, путем јавног надметања или писмених понуда (оферата), а повластицом су ослобођене од плаћања пореза на фабричку радњу — дужне су плаћати обртан порез из тач. е чл. 67. закона о порезу, јер се у овом случају не јављају као фабрике него као лиферанти. Потврда за то налази се и у тач. г чл. 47. закона о непосредном порезу, по коме плаћају порез по чл. 46. и 49. истог закона, стоваришта и филијали фабрика, повластицом ослобођених од плаћања пореза, када су та стоваришта и филијали ван фабричког круга.

3. Све израђевине домаћих фабрика, било да су ослобођене или не од плаћања непосредног пореза, када своје производе извозе из земље не плаћају обртан порез из

тач. б чл. 67. закона о неп. порезу (Тач. б. чл. 70. о непосредном порезу).

* * *

Са другим делом ове одлуке, која говори о плаћању пореза из тачке г. чл. 47. закона о непосредном порезу, нисмо сагласни.

Наше гледиште на ову ствар, изнећемо у нарочитом чланку, у једном од идућих бројева нашега листа.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Павле Јововић из Перовца, тужио је свога газду Јована, што га није пријавио власти у своје време, ради уписа.

Павле је ово доставио власти 8. октобра 1902. године, када се са својим газдом посвађао и од њега изашао, а у службу је, међутим, ступио још 23. априла исте године, и служио све до 8. октобра.

Среска власт, пресудом својом од 10. октобра исте године, казнила је Јована са 10 динара у корист државне касе, што Павла није у своје време јавио власти и уписао.

Против ове пресуде Јован је изјавио жалбу начелству, и оно је поништило пресуду среске власти због тога, што она није ценила питање о застарелости, с обзиром на време кад је кривица учињена и тужба поднесена.

Усвајајући ове примедбе начелства, као обвезне, среска власт је ушла у оцену питања о застарелости, па је нашла, да је кривична одговорност искључена, јер је дело застарело по томе, што је Павле ступио у службу 23. априла и Јован је био дужан да га упише у року од 15 дана, и кад то није учинио, могао је бити кажњен само у року од три месеца, а после не, и према овоме ослободила је Јована.

Против ове пресуде, изјавио је сада жалбу Павле, али је начелство одобрило исту, налазећи и само да је кривица застарела.

Као што се из овога види, начелство налази, да код кривица за неупис слугу, застарелост почиње 16-ог дана по уласку у службу па за три месеца у напред, тако, да се 106 дана газда већ не може казнити, без обзира што је момак остао у служби и после тога рока.

Да ли је овакво схватање начелства правилно, и да ли се њиме не изигравају она наређења, која говоре о односима слугу и газда, и која су донесена у цели заштите јавних интереса?

II.

»Од дотичне среске власти постоји наређење још од 1899. године, да јој суд општински подноси сваког првог дана у месецу извештај: колико је у току прошлог месеца умро мушких и женских, а колико је, пак, рођено мушких и женских.

Како суд о овоме не води никакве белешке, нити пак, има каквих књига о томе, већ о овоме воде рачуна искључиво свештеници, то се моли уредништво за објашњење:

Ко је дужан да подноси овај извештај среској власти — да ли општински судови или дотични свештеници, јер судови и иначе ове податке прибављају од свештеника, који се доста неуредно одзивају захтевима судова, те ови долазе до честе одговорности«.

III.

»Села: Засавица и Равње, састављала су једну општину све до 25. августа ове године, а тога су се дана одвојила по решењу господина Министра унутрашњих дела и образовала засебне општине.

Шта ће се сада радити са буџетом, и како ће до краја године излазити на крај?

IV.

Пресудом суда општине њебревачке, осуђен је Павле Симић, из Засавице, на пет дана затвора за самовласно заузеће земљишта, и да плати 10 дин. причињене штете.

Пресуда ова наслоњена је на §. 375. под а крив. зак. и §. 4. полиц. уредбе, пошто је извиђајем на лицу места, од стране сведока и вештака, утврђено заузеће и штета.

Против ове пресуде осуђени је изјавио жалбу, и среска власт поништи исту из тих разлога, што тужилац не утврђује тапијом, да је спорно имање његово, а тапија је, вели, једини доказ о својини, и што је питање о накнади штете требало расправити одвојеним грађанским спором.

Како су ове примедбе обвезне за суд, он их је морао примити и ући у пов извиђај овога дела.

Кад је позвао тужиоца да поднесе тапију, он је изјавио да је нема, остајући и даље при раније датој тужби, а и тужени је такође изјавио да тапију нема, остајући при томе, да је оспорено земљиште његово.

Имајући пред собом сведоштво способних и заклетих сведока, да је тужени заузео тужиоцу земљиште, које је у државини овога од вајкада, општински је суд поново изрекао пресуду, осуђујући туженог на пет дана затвора и 10 дин. на име учињене штете.

Против ове одредбе тужени је изјавио жалбу, и среска власт је опет поништила пресуду налазећи: да доказ о својини може бити само тапија, а кад ове нема, да се ствар мора расправити грађанским спором.

Суд је овако морао урадити, али налази да је ово схватање среске власти погрешно, па моли уредништво, да и оно изнесе своје гледиште на ово».

V.

»Јанко Коцић из Габровца, окривљен је за лаку повреду тела, нанесену Стојану Цакићу.

Пре него што ће га спровести суду на суђење, среска власт је тражила од општине уверење о владању и његовом имовном стању.

Општински суд, знајући да Јанко живи код свога оца, сматрао је овога као задругара, па је у уверењу нагласио, да може имати покретности до 200 а непокретности до 500 динара, узимајући у рачун део, који би Јанку могао припасти при деоби.

Код Првостепеног Суда Јанко буде осуђен на затвор и накнаду штете и трошкова, и среска власт, за извршење пресуде, нареди попис Јанкове имовине.

Кад је суд приступио овоме послу, отац Јанков, Илија, изјави: да између њега и сина не постоји задружни одношај; да син нема ништа од свога имања; и да он за њега не ће ништа да плаћа, нити дозвољава да се имање узме у попис.

Стојећи пред оваквим одговором, суд стане са пописом, и, будући уверен о истинитости

навода Илијиних, извести среску власт, да Јанко нема нигде ништа од имања и пошље јој и уверење.

Незадовољан тиме, што му је осујећена наплата досуђене штете и трошкова, а знајући за оно раније уверење, приватни тужилац подигне тужбу против општинских часника за лажно уверење, и среска власт је повела истрагу.

Поводом овога настаје питање:

а, може ли се продати имање очево, за кривичне трошкове синова му; и

б, да ли су кметови, који су ово уверење издали, заиста криви за прављење лажне исправе, кад су они стојали у уверењу, да тиме констатују једну истину и ништа више?"

* * *

На ова питања одговарамо:

I.

Питање о застарелости кривица, за неупис слугу, може се јавити у два облика, на име:

Прво, кад је слуга био у служби, па из ове изашао, а од последњег дана изласка из службе, протекло три месеца; и

Друго, кад је од последњег дана (16) када је упис требало извршити, истина протекло три месеца, али је слуга још у служби, или је тек на неколико дана раније изашао.

Истичући овако, у којим се облицима може да јави ово питање, ми за тачан одговор на исто, морамо претходно расправити питање: за које је време дужан газда да упише свога слугу, управо докле ова обвеза лежи на њему.

По чл. 5. правила о односима слугу и њихових газда, од 1. априла 1887. г. Пбр. 4037, сваки је газда дужан потписати, код власти, свога слугу за петнаест дана, иначе ће бити кажњен по §. 356. под б. кривичнога закона.

Ова дужност потписивања, наложена је у цели заштите јавних интереса, и тиме што је одређен један рок, у коме се ово мора учинити, није речено, да после тога рока, на газди не лежи више дужност да слугу потпише.

Рок је, на против, одређен само за то, да обележи: од кога дана настаје за власт право, да једнога грађанина подвргне казни, што момка није потписао, а дужност потписивања остаје и даље све докле, докле је слуга код њега у служби.

Према овоме, кад дужност потписивања лежи непрекидао, за све време службе, онда се питање о застарелости ових кривица, одређујући га по §. 396. крив. закона, има овако да узме:

а, кад год је слуга изашао од извесног лица, па је од дана његова изласка, до дана када дело дође пред власт, протекло три месеца, дело је застарело и не може бити кривичне одговорности; и,

б, кад је од последњег дана, када је упис требало извршити, протекло истина три месеца, али је слуга још у служби код истог господара, или је изашао, али од дана изласка из службе, па до дана, када је дело дошло пред власт, није протекло три месеца, онда дело није застарело, јер је оно непрекидно понављано и продужавано, те и казни има места.

Гледниште ово одговара и начелу, постављеном у §. 70. крив. закона.

Према овоме поступак начелства, у напред извесеном случају, није правилан.

II.

По закону о уређењу државне статистике, па извесним државним и општинским властима, па и приватним лицима, лежи дужност прибављања извесних података.

Према томе, и општински је суд оптерећен овом дужношћу. И кад су старије власти нашле за упутно, да извештаје о рођеним и умрлим не траже непосредно од свештеника, него преко општинских судова, онда тако треба и да остане, и општине се те дужности не могу одрећи.

Где су теренске, саобраћајне и друге прилике такве, да би ту свештеници могли подносити те извештаје без штете и задоцнења, ту нека општине умоле среску власт за измену, и она не ће имати разлога да је откаже.

III.

На ово питање ми смо одговорили у једном од скорашњих бројева нашега листа и чудимо се, да је ово питање опет потекло.

То казује, да се наши одговори не читају пажљиво, те и овом приликом наглашавамо, да на питања, која смо једном објаснили, нећемо давати одговора.

IV.

Истина је тапција пуноважан доказ о својини, али где год ове нема, ту се, по кривичном закону, морају примити и сва остала доказна средства, која закон за таква признаје, кад је у питању расправа кривичног дела.

Како су и по полицијској уредби и по крив. судском поступку, сведоци истакнути као једно од првих доказаних средстава, то се они морају примити и у случајевима самовлашћа из §. 375. под а крив. закона, нарочито кад је државина несумњива.

Према овоме, среска је власт погрешила, што је поништила пресуду по томе основу, што тапције нема, те би, по њеном нахођењу, по селима са свим нестало случајева самовлашћа, пошто скоро нико и нема тапције од свога имања, нарочито од оних, која су добивена наслеђем, заветом — застарелошћу — деобом итд.

V.

Питање о наплати кривичних трошкова из имања родитеља за рачун синова, ми смо опширно објаснили, у 33 бр. нашега листа од прошле године и упућујемо молиоца да тамо одговора нађе.

Кривице до кметова не може бити, кад су они уверењем констатовали један истинити факат, и кад нема намере и користољубља, као битних услова за казнену одговорност у оваквим случајевима.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПРОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Објавом начелства окр. тимочког од 27 маја све год. Бр. 4272, која је штампана у 128 бр. «Српских Новина» од ове године, позвани су одметници: Јован Никољеско — „Бела», Јован П. Јоцић и Алекса Симица, сва тројица из Злота, да се у року од 15 дана пријаве ма којој најближој полиц. власти.

По овој објави они су се 3. јуна ове год. пријавили суду општине злотске и решењем иследне власти среза бољевачког од 9. јуна

Бр. 6122 стављени су под кривичну истрагу и у притвор због више разбојништва.

После овога, одметнути разбојници улуче прилику и поново, поћу између 23. и 24. августа тек. год. провале апсану, и из исте са лисицима на рукама и оковом побегну у намери да продуже вршити казнима дела. Услед овога бегства, иследна власт предузела је нужне мере те су се од ових разбојника: Јован Јоцић и Алекса Димика вратили из бегства и пријавили власти, над којима се води кривична истрага, а одметник Јован Никољеско — „Бела“ наоружао се и проводићи време ван домаћаја власти одпочео је да врши казнима дела.

Услед овога, а на основу чл. 2 зак. о хватању и утамањивању хајдука, начелство округа тимочког понова позива Јована Ј. Никољеску „Белу“, из Злота, да се у року од 15 дана, рачунајући од дана када ова објава изашла буде у «Српским Новинама» пријави најближој полиц. власти, која ће га упутити начелству округа тимочког, јер ако се у остављеном року не пријави, начелство ће га на основу члана 3. поменутог закона огласити за хајдука.

Јован Ј. Никољеско „Бела“ стар је 36 до 40 год. великог узраста, плавих очију, са великим плавим брковима, плавом брадом, дугуљастих образа, сувоњав, поса обичног, на себи има беле сукнене влашке чакшире, црно сукнено гуње влашког кроја (дугачко), на глави шајкачу, на ногама опанке.

Обраћа се пажња свима полицијским властима на овог разбојника, кога, у случају проналаска, треба притворити и под јаком стражом спровести начелству окр. тимочког. Акт управе града Београда Бр. 28085.

ТРАЖИ СЕ

У атару општине обрешке среза темнишког, 7. ов. месеца, нађен је један мангуп коњ, длаке доратасте, стар 8—10 година, висок 1.50 см., на левој страни врата има жиг положен „К“ који је већ скоро длаком урастао, на леђима има рану, убуд од седла; на десној предњој нози испод кичице има венац од белих длака.

Начелник среза темнишког актом Бр. 13302 расписује за тражење сопственика, који треба да се са доказима јави.

Милоша Стојковића, шпекуланта, окривљеног због преваре извршене г. Влајку Константиновићу, оvd. електротехничару, у суми од 5000 динара, тражи кварт савамалски управе града Београда актом Бр. 7499. Милош има 40 год. средњег је стаса, црномањаст, има црну округлу браду. Пронађеног треба спровести управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 27560.

Милана П. Петровића, званог «Пилца» коцкара, тражи начел. среза колубарског, депешом Бр. 9294. Он има 28 год., средњег је раста, смеђ у опште. Нађеног треба спровести начел. среза колубарског у Лазаревац, с позивом на Бр. 9295. УБр. 27801.

У селу Мердарима, нађен је један коњ длаке зелене, поткован у све 4 ноге, жигосан са зваком „О“, стар 4—5 год. Моле се све полицијске власти, да сопственика потраже, и нађеног упуте начелнику срезе косовичког с позивом на Бр. 8671. УБр. 28338.

Стојан Стевић, из М. Пазне, отишао је од своје куће 31. августа ове год. и није се вратио

кући још ни до данас. Он има 70 год., стаса је средњег, дежмекаст, лица округлог, пуног и црног, очију граорастих, од одела има на себи: чакшире и гуњ од црног сукна, на глави шајкачу а на погама опанке са белим чарапама. Пронађеног треба упутити начел. окр. топличког с позивом на Бр. 7114. УБр. 28961.

ПОТЕРЕ

Иван Поповић, земљоделец из Маровца, ср. јабланичког, убио је 1. овог м-ца Максима Вучетића из истог места и побегао. Убица има 32 год., средњег је раста, црномањаст, у оделу је од црног сукна. Позивају се све полициске власти на живо трагање за одбеглим убицом, кога, у случају проналаска, треба спровести начелнику среском у Лебане, с позивом на акт Бр. 12930, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 27875.

Сретен Гечовић, препредени крадљивац, који је био под истрагом и у притвору код кварта теразијског управе града Београда, због крађе накита, побегао је 13. тек. месеца из зграде кварта. Крадљивац је стар 19 год. високог стаса, ћосав, плав, у оделу од сигавог штофа са ценовима у косо, издаје се за ћака из Ст. Србије. Управа Београда позива све полициске власти да Сретена у својим домањима најживље потраже и на случај проналаска њој стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 27799.

Ђорђа Милошевића, слугу, родом из Црног Кала, окривљеног због преваре, тражи начелник среза грочанског денешом Бр. 8029. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелнику, или управи града Београда с позивом на Бр. 27516.

Драгољуб Обрадовић, бив. момак код Младена Стојановића, воскара из Краљева, украо је 11 тек. м-ца 70 динара своје господару и побегао. Крадљивац Драгољуб је плав, ћосав, у оделу цивилном. Начелник ср. жичког актом Бр. 12320 моли све полициске власти за његово тражење. Акт управе гр. Београда Бр. 27988.

Непознати крадљивац 1. ов. м-ца, украо је једног ждренца Тенчи Огњановићу, тежаку, из Гласовика, са паше из „Гласовичке реке.“ Ждренац је стар 1½ год., доратасте длаке, у једну ногу сакат, репа у пола ошишаног, без других знакова. Моле се све полициске власти да крадљивца и покрађу живо потраже и нађене спроведу начел. окр. топличког, с позивом на Бр. 6981. УБр. 28344.

Мирко Живојиновић и Живота Симоновић, притвореници начел. окр. крагујевачког побегли су ноћу између 15. и 16. овог м-ца из притвора, у коме су били због опасне крађе. **Мирко** има 16 год., плав је, висок, сувоњав, ћорав, од одела има на себи: панталоне од затворене материје, гуњ, на ногама ципеле, а на глави шајкачу. **Живота** има 17 година, омален је, смеђ, кад се смеје има рупицу на образима. Моле се све полициске власти, да напред именоване живо потраже и нађене спроведу начелству округа крагујевачког с позивом на Бр. 15677. УБр.

Сима Тодоровић, из Грччара, окр. подринског, осуђеник београд. казниног завода, побегао је ноћу између 15. и 16. ов. м-ца, из Добри-

чева. Сима има 23 год., омален је, ћосав. Од одела однео је: осуђеничку кошуљу, гуњ и чакшире; на глави црни шешир. Моле се све полициске власти, да Симу живо потраже и нађеног спроведу управи државне ергеле у Добричеву, с позивом на Бр. 2015.

Непознати крадљивац 7. ов. м. извршио је опасну крађу, Драги жени Косте Петровића, овд. и однео јој је следеће ствари: једну нову црну штофану сукњу, једну нову батистану блузу са лила цвећем, једну плаву сатинску блузу са белим цвећем, једну црну блузу са белим штрафтама, једну црну, свилену, доњу сукњу, једну белу штиковану сукњу, један пар латних половних ципела, један пешкир са монограмом „ЕС“, један мали новчаник у коме је било неколико крајцара, — све у вредности 70 динара. Моле се све полициске власти, да лопова и покрађу живо потраже, и о резултату известе Управу града Београда, с позивом на Бр. 27.409.

Ђирку Лапчевићу, из Лепенице, украдена су 3 коња: један пастув длаке црне, једна кобила длаке бело-зелене и једна кобила длаке мрко-зелене. За крадљивцима и покрађом наређује се тражење. Акт Управе гр. Београда Бр. 28.726.

Милан Н., кочијаш код Хаџи-Станка К. Спасића, трговца, из Пожаревца, кога је Станко послао са својим колима и коњима у Смедереву да купи со, давши му на ту циљ 10 наполеона у злату, оставио је кола и коње у кафани „Македонија“ у Смедереву, на отишао незнају где, одевши собом 10 наполеона. Милан је родом из Товдина, среза млавског, округа пожаревачког, омален, црномањаст, браду брија, од одела има на себи гуњ од сукна, панталоне штофане, на ногама чизме, а на глави црни штофани шешир. Моле се све полициске власти, да Милана живо потраже и нађеног спроведу начел. окр. Смедеревског, с позивом на Бр. 8103. УБр. 28.490.

Димитрију Дачићу, теж. из Макаца, 21. ов. м. непознат лопов украо је два коња. Један је затворено-доратасте длаке са жигом „К“, други отворено-доратаст са жигом „а“, оба су цветасти на челу и стари по 5 година. За крадљивцем и покрађом наређује се тражење. Акт управе гр. Београда Бр. 28.727.

Душан Спасојевић, скитачки Хиганин из Сења, стар 19 год. ожењен, деце нема. поданик српски; **Младен Марковић**, скитачки Циганин из Каменице, стар 30 год., ожењен, има двоје деце; **Станко Марковић**, скитачки Циганин из Каменице, жењен и без деце; **Павле и Мита Радојковић**, скитачки Цигани, не зна се одакле су, — решењем ђупријског првост. суда Бр. 15.681 стављени су под суд и у притвор због крађе стоке. Сви ови крадљивци у бегству су, па с тога поменути суд моли све полиц. власти да их у својим домањима најживље потраже и нађене њему стражарно спроведу. Акт Управе гр. Београда Бр. 27.487.

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА

Јохан Беривалд - Хаза, бив. осуђеник родом из Земуна, по решењу кварта хорволског од 19 овог м-ца Бр. 7724, прогнат је на свадла у Аустро-Угарску, као лице по све сумњиво

и без занимања. Стар је 70 год., висок, сувоњав, лице дугуљасто, косе проседе, очију смеђих. Нашим судовима био је осуђен на 15 година робије због крађе стоке. Позивају се све

полициске власти да обрате пажњу на повратак овог крадљивца, у ком се циљу износи и његова слика.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

Ноћу између 1. и 2. септембра, разбијен је, на Чукарици, дућан великопродавнице дувана Косте Николића, апотекара и из фијоке украђено 1066-70 динара. Предузета је истрага за проналазак кривца.

2. септембра, Борисав Вуковић, из Гривске, среза ариљског, враћао се у вече кући са рада из села Радобуђе, па како је била помрчина залутао је и наишао на једну стену, са које се отиснуо у поток и сломио се, од чега је одмах умро.

4. септембра, Милован Стевановић, из села Младеновца, среза космајског, убио је Димитрија Стевановића. Кривац је у рукама власти.

4. септембра, Сима Јовановић — Пешкић, трг. са Саве, убио се на Авали. Узрок непознат.

5. септембра, Стојмен Б. Радуловић из Дубова, среза прокувачког, погинуо је од грома.

Ноћу између 11. и 12. септембра, око 8 и 9 сати Марјан Вељковић, из Масуровца, среза лужничког, изабрани посланик, погинуо је од непознатог зликовца у атару села Стрелца. Истрага је најживље предузета. Одмах је и начелник окружни отишао на место догађаја.

12. септембра, око 8 сати пре подне, у пољу, нађен је убијен Стојадин Јовић, из Барича, среза голубачког. Убијен је из пушке. Противу његовог сина Аксентија постоје основи да га је он убио из омразе. Иследна власт предузела је истрагу, и осумњичени Аксентије стављен је у притвор.

13. септембра, Лазар Јовић, из Бољетина, среза поречког, тешко је рањен из пушке. Зликовац је непознат. Истрага је предузета за проналазак зликовца.

15. септембра, по подне, Јеврем М. Ивковић, из Паужана, среза сврљинског, убио је секиром Велимира Р. Раденковића, онд. због крађе хлеба, на појати. Кривац је у рукама власти. Дело признаје.